

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.

0030 OSLO

Lillehammer 07.11.12

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL ENDRINGER I BARNEVERNLOVEN

Endringer i finansieringsordningen i barnevernet.

Departementet foreslår følgende:

- ◆ *Finansieringsordningene i barnevernet bør innrettes prinsipielt slik at kommunene betaler en tilnærmet lik prosentandel av de ulike barneverntiltakenes faktiske kostnader.*
- ◆ *Kommunenes egenbetaling ved bruk av statlige tiltak bør i større grad enn i dag gjenspeile det relative prisforholdet mellom de ulike tiltakene.*
- ◆ *Kommunenes egenandel for institusjoner foreslås økt gradvis.*
- ◆ *Departementet vil arbeide videre med endringer i kommunens finansieringsansvar for andre barneverntiltak, herunder vurdere nivået for kommunens egenandeler for fosterhjem og statlige hjelpetiltak.*
- ◆ *Staten fortsetter å delfinansiere tiltakene for å sikre et tilstrekkelig barneverntilbud.*

Departementet beskriver en av hovedutfordringene i dagens organisering av barnevernet til å være at de statlige styringssignalene oppleves som svakt forankret i kommunen, eller forankringen kommer for sent til at kommunene klarer å omstille seg før endringene i den statlige politikken gjennomføres. Dette er beskrivelse som kommunen kjenner seg igjen i. Her bør det etter Lillehammer kommunes oppfatning skje en endring. Staten bør i større grad ta inn over seg kommunens behov, ta hensyn til disse og sørge for god informasjon i forkant av større omstillinger.

En økning av kommunens egenandel på institusjonsplasser til eksempelvis 30 %, innebærer en kostnadsøkning fra kr 35390,- til kr 70780,- pr måned. Bakgrunnen for departementets forslag er en oppfatning av at dersom kommunen må betale mer for statlige tiltak, vil det medføre at kommunen i større grad velger andre tiltak. Dette er en beskrivelse Lillehammer kommune ikke kjenner seg igjen i. Realiteten er ikke slik at kommunen kan velge mellom en rekke tiltak når et barn eller en ungdom ikke lenger kan bo hjemme. Fosterhjem er det stor mangel på, og institusjon framstår ofte som det eneste reelle alternative for en del av ungdommene. De fleste fosterhjem vegrer seg for å ta en ungdom med store atferds- eller rusvansker i hus, og for disse ungdommene er ofte en plass på institusjon det eneste valget. Det er ikke utredet hvilke konsekvenser en eventuelle økning i egenandel vil påvirke bruken av institusjoner og andre statlige tiltak. Dette bør gjøres i forkant av at det tas en beslutning om å øke egenandelen. Det uttrykkes også at staten fortsatt skal ha det avgjørende ord om valg av institusjonsplass. Et økt finansieringsansvar for kommunen uten at kommunen får innflytelse på valg av institusjonsplass

BARNEVERN TJENESTEN

Besøksadresse: Bryggerigata 1
Postadresse: Postboks 986, 2626 Lillehammer

Telefon: 61 05 05 00
Telefax: 61 05 08 31

Bankgiro: 6188 05 44100

er etter Lillehammer kommunes oppfatning urimelig og kan være kilde til konflikt mellom stat og kommune.

Når det gjelder finansieringsordningen for fosterhjem er dagens ordning slik at kommunene legger ut for alle kostnadene, for deretter å søke refusjon fra Bufetat for kostnader ut over den kommunale egenandelen på kr 26850,- pr mnd. Dette er en ordning som bør endres. Det er mye unødig administrasjon knyttet til dette. Lillehammer kommune er av den oppfatning at statlige ressurser til forsterkning av fosterhjem bør overføres i sin helhet til kommunene slik at kommunene selv kan avgjøre hvilke forsterkningstiltak som er de rette i hvert enkelt tilfelle. I tillegg mener Lillehammer kommune at det bør utarbeides felles retningslinjer for forsterkning av fosterhjem for å sikre likebehandling og som et tiltak i rekrutteringsarbeidet. I dag er det opp til den enkelte kommune, i samarbeid med fosterhjemtjenesten, å vurdere dette.

Lillehammer kommune støtter forslaget om at institusjonstilbudet fortsatt skal underlegges staten, enten gjennom egne statlige institusjoner eller ved å benytte private eller kommunale institusjoner. Det er viktig å jobbe i retning av en større differensiering av institusjonstilbudet for å imøtekomme barnas ulike behov, og det krever en viss størrelse for å sikre bredde.

Bedre faglig samhandling mellom stat og kommune

Departementet uttaler et ønske om å styrke det kommunale barnevernets faglige ansvar. Samtidig uttrykkes det at «... hensynet til å ivareta et likeverdig tilbud i hele landet, forutsetter at staten har en tydelig faglig rolle overfor det kommunale barnevernet.» Dette synet er Lillehammer kommune svært uenig i. Det at staten tillegges både en kontrollerende rolle og en fagveilederrolle overfor det kommunale barnevernet er en utvikling i motsatt retning av det departementet uttaler som ønsket retning. Det er Lillehammer kommunes oppfatning at det er nettopp dette som bidrar til å skape konflikt mellom stat og kommune. Lillehammer kommune ønsker en utvikling der statens rolle som tjenesteleverandør for kommunene styrkes, og der statens rolle som kontrollør og fagveileder reduseres. Kommunens ansvar for å vurdere hva som er riktig tiltak for det enkelte barn bør styrkes.

Høringsnotatet beskriver Bufetat som en pådriver for kompetanseoppbygging og utvikling i kommunene. Dette er en beskrivelse Lillehammer kommune ikke kjenner seg igjen i, med unntak av satsingen på familieråd og utredningsmaler. Den fagutvikling som foregår i det kommunale barnevernet har barnevernet stort sett stått for selv. Noen har foreslått å opprette et slags kompetansesenter som kan bistå kommunene med fagutvikling. Kanskje kan det være en god løsning for å sikre nødvendig fagutvikling i spesielt de små kommunene.

Departementet uttaler at *statens faglige ansvar ved valg av type tiltak for det enkelte barn, bør begrenses til å gjelde ivaretagelsen av bistandsplikten ved plasseringer av barn utenfor hjemmet. Dette er i samsvar med statens ansvar slik det følger av barnevernloven § 2-3 annet ledd bokstav a. Departementet legger til grunn at innholdet i bistandsplikten omfatter et ansvar for å bistå kommunen med å finne frem til et egnet tiltak til det enkelte barn. Det er kommunen som vurderer barnets behov, og om barnet har behov for fosterhjem, institusjon eller andre tiltak. Presiseringen fritar ikke staten fra å gå inn i faglige dialoger med kommunen om hvilke typer tiltak barnet har behov for. Det skal ligge en individuell vurdering til grunn for det tiltaket barnet tilbys. Staten kan ta initiativ til drøftelser med kommunen om bruk av alternative tiltak til institusjon, fosterhjem eller andre tiltak. For mange barn er det beste tiltaket fosterhjem, men for andre barn vil det beste være å bli plassert i institusjon. En god faglig dialog mellom stat og kommune vil bidra til å sikre riktige beslutninger til barnets beste. Statens rolle må imidlertid*

utøves slik at staten ikke overprøver kommunen innenfor kommunens ansvarsområde. Etter departementets vurdering bør statlig barnevernmyndighet derfor ikke ha som mål å styre tiltaksbruken i en bestemt retning.

Det er Lillehammer kommunes oppfatning at det er en fare for at fokus på økonomiske hensyn kan medføre mindre fokus på faglige vurderinger av hva som er barnets beste. Dette kan bidra til at tilliten til systemet undergraves. Det er viktig at statens rolle i dette avgrenses slik at ikke økonomiske hensyn alene styrer tiltaksvalgene og ikke undergraver den kunnskapen kommunen har om barnet og de utredninger som er foretatt. Det foreslås også at staten skal gis hjemmel til å kreve ytterligere utredninger fra kommunen. Lillehammer kommune anser dette som en form for overstyring fra staten, og er sterkt i mot forslaget.

Hjelpetiltak for barn og barnefamilier

Departementet foreslår å avvikle oversikten over mulige hjelpetiltak i §4-4. Dette er Lillehammer kommune enig i. Kommunen ønsker også at begrepet «strukturerende hjelpetiltak» erstattes med «endringstiltak» da det er dette begrepet som brukes i kommunen. Kommunen stiller seg også positiv til at vektleggingen av økonomisk bistand tas ut som egen bestemmelse. NOBO skriver i sin høringsuttalelse at *«årsaken til barnevernets sterke rolle som økonomisk støtteinstans er en restriktiv praksis i andre systemer, særlig NAV. Derfor bør det utredes bestemmelser som gir barnefamilier der barn marginaliseres pga. stram økonomi og ungdom i ettervern et særlig vern i helse- og omsorgsloven.»* Lillehammer kommune støtter dette forslaget.

Lillehammer kommune er positiv til styrkingen av barns og de endringene som foreslås for å sikre dette.

Spesielt om sentre for foreldre og barn

Lillehammer kommune savner en konkretisering av statens ansvar for finansiering av utredning på senter for foreldre og barn når barneverntjenesten vurderer dette som et viktig tiltak. I dag får kommunen ikke tilbud om slike plasser fra staten. Kommunen får flere og flere saker med nyfødte, og det er mangel på tiltak for denne gruppen. Ofte kjenner ikke kommunen familien, og rekker ikke å gjennomføre en god nok utredning i barselperioden på sykehuset. Da står valget mellom å sende barn og foreldre på senter for foreldre og barn der utgiftene må dekkes av kommunen i sin helhet, eller å plassere barnet i beredskapshjem. Det finnes altså egnede tiltak for denne gruppen, men staten dekker ikke utgiftene på linje med andre institusjonsplasser. Dette er stadig en kilde til konflikt mellom stat og kommune, og kommunen ønsker en klar definisjon på statens ansvar i slike tilfeller.

Med hilsen

Christian Fotland
Rådmann

Inger Jevne
Leder barneverntjenesten